

Dr hab. Walentyna Węgrzyn-Klisowska
Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego
We Wrocławiu

Wrocław 15.08.2019

Recenzja pracy doktorskiej mgr Katarzyny Pietroń

Życie i twórczość Ludwika Wawrzynowicza (1870-1957) w świetle muzyki polskiej pierwszej połowy XX wieku i w kontekście dziejów życia muzycznego Częstochowy

Przedstawiona do oceny praca Katarzyny Pietroń to owoc jej zainteresowań i studiów nad dziejami Częstochowy, życiem muzycznym tego miasta wreszcie nad twórczością wybranego kompozytora w kontekście polskiej muzyki współczesnej tego czasu. Do podjęcia tematu Autorkę skłonił fakt, że sama jest absolwentką Państwowego Liceum Muzycznego w Częstochowie (2002). Katarzyna Pietroń posiada gruntowne wykształcenie muzyczne w zakresie gry na fortepianie i klawesynie. Ukończyła ponadto studia w zakresie Teorii Muzyki (2008) i studia w zakresie Dyrygentury Chóralnej (2009). Wymienione kierunki studiowała na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Dodatkowym walorem wzmacniającym Jej kompetencje w zakresie wiedzy teoretycznej jest ukończenie przez Nią Studium Doktoranckiego w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk (2011-2013).

Zarówno wykształcenie jak i późniejsza bogata działalność koncertowa i publicystyczna, jak wynika z dokumentacji, dają szerokie podstawy do realizacji wybranego tematu pracy doktorskiej. Ten wybór jest wyrazem dociekliwości Autorki, bowiem podjęcie przez Nią omówienia działalności niezbyt powszechnie znanego muzyka, jakim był Ludwik Wawrzynowicz, wymagało podjęcia studiów od podstaw, aby móc rzetelnie ukazać czytelnikowi działalność muzyka niezwykle zasłużonego dla Częstochowy.

Praca Pani mgr Pietroń ma obszerny wstęp historyczny potrzebny do ukazania atmosfery miasta i miejsca muzyki w tym kontekście. W porównaniu do rozdziałów traktujących o problemach muzycznym część ta wydaje się nieco zbyt obszerna, niemniej jednak wykazuje ona dobrą orientację Autorki w źródłach i opracowaniach historycznych. Właściwy grunt pod rozważania muzyczne przygotowują dwa rozdziały i ich podrozdziały: *Kultura muzyczna Częstochowy*, uwzględniająca rolę chórów oraz *Muzyczne dzieje klasztoru jasnogórskiego*. Pozwalają one na przejście do właściwego trzonu pracy doktorskiej, czyli do rozważań nad działalnością twórczą Ludwika Wawrzynowicza. W tym miejscu warto przypomnieć założenie Autorki wyrażone we wstępie, że omówienie życia muzycznego „małych ojczyzn” daje dobre wyobrażenie o metodach konstruowania życia muzycznego poza wielkimi ośrodkami muzycznymi. Po tak obszernym przedstawieniu sytuacji kulturalnej Częstochowy pojawienie się Ludwika Wawrzynowicza i jego działalności ma charakter przełomowy i uzasadnia ukazanie tej postaci w pełni jako przedmiot badań w pracy doktorskiej. Ta część pracy posiada najbardziej wartościowe znaczenie, bowiem dopiero stąd dowiadujemy się o wszystkich uwarunkowaniach organizacji życia muzycznego. Pomimo, że jak pisze Autorka, było ono realizowane z wielkim rozmachem, ale nie bez pewnych trudności. W pracy pojawiły się cenne źródła historyczne, bez których trudno byłoby opisać utworzenie szkoły muzycznej w trudnym okresie zaborów. Wydaje się że Ustawa Szkoły Muzycznej autorstwa Ludwika Wawrzynowicza w wielu przypadkach może jeszcze ponadto służyć do badań porównawczych.

Pod względem wartości i siły merytorycznej określających sylwetkę Ludwika Wawrzynowicza najbardziej przydatne są analizy jego działalności dokonane przez Autorkę. Praca organizacyjna przeplatała się tu z działalnością publicystyczną, co znalazło swój wyraz w jego tekstach zamieszczanych w „Gońcu Częstochowskim”. Dziś są to jedyne oryginalne ślady jego poglądów i

sposobów wypowiedzi. Dla ścisłości tych informacji byłoby dobrze gdyby w pracy znalazła się informacja w jakiej bibliotece polskiej przechowywane są poszczególne numery tego czasopisma. Ludwik Wawrzynowicz, jak każdy wielki działacz, organizator i pedagog, był również kompozytorem. Można wysnuć przypuszczenie, że większość utworów powstała w związku z działalnością koncertową Wawrzynowicza. Jak wiadomo dzięki poszukiwaniom Autorki utwory te zachowały się w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie, w zbiorach Biblioteki Publicznej miasta stołecznego Warszawy oraz w zbiorach prywatnych rodziny kompozytora. Klasyfikacja i obszerne analizy wybranych utworów pozwalają na uzyskanie dobrej orientacji w zakresie stylu kompozytora. Jednakże zastosowane przez Autorkę założenie, że twórczość Wawrzynowicza omawia tylko w kontekście muzyki polskiej jego czasów nie ukazuje w pełni wartości jego stylu. Z dokonanej analizy wyraźnie wynika, że Autorka poszukuje raczej więcej analogii niż kontrastów. Twórczość regionalna jako typowa dla działaczy i organizatorów decyduje, że takie jej traktowanie poczytać można raczej jako walor pozwalający na uniknięcie użycia określeń pejoratywnych. Z tych analiz wynika bowiem, że twórczość Wawrzynowicza ma zdecydowanie charakter dydaktyczny i sięga głównie do bliskich jemu wzorów. Taki wniosek nie został w pracy zbyt mocno zaakcentowany, co nie umniejsza zdecydowanie wysokiej wartości jego działalności.

Pracę kończą obszerne aneksy złożone z wykazu dokumentów zachowanych w rękopisach i druków związanych z życiem i działalnością kompozytora. Dalej następuje wykaz publikacji prac Wawrzynowicza. Niejasne jest natomiast znaczenie umieszczenia w bibliografii działu literatura podstawowa, bowiem podane tu bardzo znane prace nie zostały wykorzystane w sposób widoczny w rozważaniach analitycznych. Na szczególną uwagę zasługują cenne aneksy umieszczone na końcu pracy. Stanowią one encyklopedyczne podsumowanie wszystkich informacji zawartych w pracy. Drugim cennym walorem wszystkich

materiałów źródłowych są informacje o nagraniu niektórych utworów Wawrzynowicza przez Autorkę.

Praca doktorska Katarzyny Pietroń spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim i z wielu względów zasługuje na wyróżnienie w postaci osobnej publikacji. Pracę tę oceniam jako bardzo dobrą i cenną oraz popieram starania o przystąpienie do dalszych etapów postępowania kwalifikacyjnego.

Elżbieta Klisowska